

**КЗВО «ОДЕСЬКА АКАДЕМІЯ НЕПЕРЕРВНОЇ ОСВІТИ
ОДЕСЬКОЇ ОБЛАСНОЇ РАДИ»**

Кафедра педагогіки та освітнього менеджменту

НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА ДИСЦИПЛІНИ

ІСТОРІЯ ПЕДАГОГІКИ І ОСВІТИ

Рівень вищої освіти другий (магістерський)

Спеціальність 011 Освітні, педагогічні науки

(код і назва спеціальності)

**КЗВО «ОДЕСЬКА АКАДЕМІЯ НЕПЕРЕРВНОЇ ОСВІТИ
ОДЕСЬКОЇ ОБЛАСНОЇ РАДИ»**

Кафедра педагогіки та освітнього менеджменту

НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА ДИСЦИПЛІНИ

ІСТОРІЯ ПЕДАГОГІКИ І ОСВІТИ

Рівень вищої освіти другий (магістерський)

Спеціальність 011 Освітні, педагогічні науки

(код і назва спеціальності)

УДК 37(091)(073)

Куз 89

Розробник: **Кузнєцова Н.В.**, кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри педагогіки та освітнього менеджменту КЗВО «Одеська академія неперервної освіти Одеської області»; **Кузнєцов В.О.**, кандидат історичних наук, доцент кафедри історії України ОНУ імені І.І. Мечникова.

Навчальну програму розглянуто та схвалено на засіданні кафедри педагогіки та освітнього менеджменту,
Протокол № 1 від “30” серпня 2021 р.

Куз 89 Кузнєцова Н. В., Кузнєцов В.О.
Навчальна програма навчальної дисципліни «Історія педагогіки та освіти» : для здобувачів вищої освіти другого (магістерського) рівня зі спеціальності 011 «Освітні, педагогічні науки». КЗВО «Одеська академія неперервної освіти Одеської обласної ради». Одеса : Вид-во ТОВ «Лерадрук», 2021. 20 с.

@ КЗВО «Одеська академія неперервної освіти Одеської обласної ради», 2021 рік.

Вступ

Навчальна програма дисципліни «Історія педагогіки і освіти» складена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки здобувачів вищої освіти другого (магістерського) рівня спеціальності 011 Освітні, педагогічні науки.

Предметом вивчення навчальної дисципліни є процес виникнення, становлення і розвитку педагогічних систем та концепцій, досвід освітньої й виховної практики.

Місце навчальної дисципліни в структурі освітнього процесу.

«Історія педагогіки» є складовою частиною блоку вибіркових дисциплін та взаємопов'язана з опануванням курсів загальнопедагогічного та спеціального блоків. Оволодіння теоретичними знаннями, спеціальними компетентностями з історії педагогіки і освіти сприятиме кращому розумінню сутності педагогічної діяльності, ролі викладача у суспільстві, формуванню світогляду майбутніх спеціалістів, здатності до аналізу, порівняння певних педагогічних явищ в їх історичній ретроспективі.

Програма навчальної дисципліни складається з таких змістових модулів:

1. Історія зарубіжної освіти й педагогіки.
2. Історія вітчизняної педагогіки

1. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою викладання навчальної дисципліни «Історія педагогіки» є вивчення історичного досвіду розвитку освіти, школи і педагогічної думки у різних народів світу,

в різні суспільно-економічні формації, формування вміння характеризувати основні напрями педагогічної думки на різних етапах розвитку суспільства.

Завдання дисципліни:

- вивчення основних закономірностей та етапів розвитку педагогічної культури від найдавніших часів до сучасності;
- формування цілісного уявлення про розвиток педагогічної думки, виховання й школи в провідних зарубіжних країнах;
- ознайомлення з пріоритетами вітчизняної педагогічної думки, її впливом на розвиток школи й освіти в інших країнах світу;
- розширення педагогічного кругозору;
- опанування передовим педагогічним досвідом минулого з метою творчого використання у майбутній практичній діяльності;
- навчання критичному сприйняттю та аналізу різних педагогічних теорій, процесів та явищ;
- формування ідеалу викладача на основі яскравих прикладів життя відомих педагогів (Я.А. Коменський, Й.Г. Песталоцці, К. Д. Ушинський, М.М. Ланге, А.С. Макаренко, В.О. Сухомлинський та інші).

Очікувані результати навчання.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студенти повинні:

знати:

- специфіку предмета, завдання та методи історії педагогіки в системі гуманітарних наук;
- основні шляхи та закономірності розвитку вихо-

вання, школи і педагогічної думки у різні історичні періоди;

- сучасні форми виховання і педагогічні течії через їх історичний родовід;
- погляди та спадщину найвидатніших педагогів минулого;
- витоки історії педагогіки й процес її розвитку, що впливають на формування світогляду майбутніх спеціалістів;

уміти:

- застосовувати кращі здобутки педагогічної мудрості українського й інших народів світу у своїй майбутній професійній діяльності;
- самостійно мислити (бачити і розуміти закономірності розвитку педагогічних категорій);
- критично ставитись до педагогічної спадщини минулого, що буде утримувати майбутнього педагога від консерватизму і рутини, а також від псевдоноваторства в роботі;
- послуговуватися методами ретроспективного аналізу історико-педагогічних явищ і фактів;
- давати принципову оцінку різним педагогічним концепціям і теоріям;
- зіставляти історико-педагогічну навчальну інформацію та сучасну практику навчання й виховання української молоді;
- виконувати творчі роботи, реферування літератури, історико-педагогічні дослідницькі проекти.

На вивчення навчальної дисципліни відводиться 120 годин, що становить 4 кредити ЄКТС.

2. Зміст навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Історія зарубіжної освіти й педагогіки

Тема 1. Виникнення освіти й виховання в світовій суспільній цивілізації

Предмет, завдання, основні поняття, принципи історії педагогіки, їх характеристика. Методологічні підходи до проблеми виникнення виховання. Становлення виховання як цілеспрямованого процесу у первісному суспільстві. Зародження організованих форм виховання в умовах формування і розвитку стародавніх цивілізацій Сходу.

Система виховання й освіти в державах Стародавньої Греції: спартанська й афінська система виховання. Виховання, освіта в Стародавньому Римі. Педагогічні ідеї філософів Стародавньої Греції та Стародавнього Риму. Зародження християнської традиції у вихованні. Освіта і педагогічна думка у Візантії. Вищі навчальні заклади Візантії. Аудиторіум (Магнавра) – вищий навчальний заклад Константинополя.

Тема 2. Освіта й педагогічна думка часів Середньовіччя та епохи Відродження

Загальна характеристика доби Середньовіччя. Типи церковно-монастирських шкіл. Оволодіння основами грамотності, індивідуально-групова форма навчання. «Сім вільних мистецтв». Особливості лицарського виховання, «сім лицарських добродітностей». Виникнення освіти для дівчат. Поява перших університетів у Західній Європі. Організація та зміст навчання студентів у середньовічних університетах.

Культура епохи європейського Відродження. «Будинок радості» Вітторіно да Фельтре. Поседнання навчання з продуктивною працею Томаса Мора і Томазо Кампанелли. Гуманістичні ідеї освіти й виховання (Ф. Рабле, Е. Роттердамський, М. Монтень).

Тема 3. Основні педагогічні ідеї реформаторського руху епохи буржуазних революцій та Просвітництва.

Соціально-економічні і політичні особливості розвитку освіти в країнах Західної Європи у XVII-XVIII ст. Педагогічна думка у країнах Західної Європи у XVII ст., педагогічні ідеї В. Ратке. Навчальні заклади ордену єзуїтів. Виникнення педагогіки як самостійної науки. Класно-урочна система та принципи навчання Я. А. Коменського. Підручники Я. А. Коменського. Схоластичність шкільної освіти у XVII-XVIII ст. Рух за відновлення шкільної освіти і методів навчання. Шкільна освіта в Англії в XVII-XVIII ст.: емпірико сенсуалістична концепція виховання й освіти Джона Локка (мета, завдання, зміст і методи виховання й освіти джентльмена; виховання дітей трудящих). Педагогічна думка Франції у XVIII ст.: педагогічна концепція Жан-Жака Руссо. Проекти реформи народної освіти в епоху Великої Французької революції (1789-1794 рр.). Педагогічні погляди французьких філософів К. Гельвеція і Дідро.

Тема 4. Проблеми виховання в європейських соціальних вченнях XIX ст.

Зарубіжна школа і педагогіка в кінці XIX – на поч. XX ст. Питання виховання в європейських соціальних вченнях XIX ст. Вплив демократичних ідей Й.Г. Песталоцці

на розвиток педагогічної теорії і шкільної практики. Ідея гармонійного виховання Песталоцці. Його теорія елементарної освіти та методика початкового навчання. Неогуманізм. В. Гумбольдт та його освітні проекти. Дидактика Ф. Дістервега. Теорія навчання й виховання Й. Гербарта. Р. Оуен про формування особистості.

Реформаторська педагогіка (педагогіка вільного виховання, педагогіка особистості, експериментальна педагогіка). Прагматична педагогіка Д. Дьюї. Гуманістичні засади освіти й виховання. Рух нового виховання (М. Монтесорі, С. Френе). Ідея цілісного виховання Р. Штайнера. Ідеї виховання й навчання в педагогіці екзистенціалізму

Тема 5. Сучасна освіта у найрозвиненіших країнах світу

Еволюція освітніх систем у найрозвиненіших країнах на межі ХХІ ст. Система освіти в США. Освітня система у Великобританії. Характеристика освітньої системи у Німеччині. Особливості освітньої системи Франції. Система освіти в Японії. Розвиток вищої освіти після другої світової війни до початку ХХІ століття. Збільшення кількості вищих навчальних закладів. Демократизація навчання. Розширення цілей навчання у вищій школі. Управління вищою школою. Форми навчання. Типи закладів вищої освіти. Формування системи вищої освіти європейських країн на початку ХХІ ст. Загальні тенденції розвитку освіти у світі.

Змістовий модуль 2. Історія вітчизняної педагогіки

Тема 6. Становлення виховання та освіти в Україні з найдавніших часів до XV ст.

Зародження виховання на українських землях. Особливості становлення виховання у східних слов'ян. Українська народна педагогіка.

Зародження писемності, розвиток шкільної освіти за часів Київської Русі. Прийняття християнства на Русі, його роль у розвитку культури, освіти, виховання. Традиційні засади виховання дітей в Київській Русі. Зміст та організація навчання у Київській Русі. Літературно-педагогічна спадщина XI-XIII ст.

Виховання й школа в XIV–XV ст. Мандрівні дяки. Культурно-освітня діяльність П. Русина. Видатний український учений і педагог Ю. Дрогобич (Котермак).

Тема 7. Розвиток освіти і педагогічної думки в епоху українського Відродження

Виникнення і розвиток шкіл в Україні. Братські школи, їх роль у формуванні національної свідомості, науки та культури. Заснування перших українських академій. Острозька та Києво-Могилянська академії. Організація і методика навчально-виховного процесу в Києво-Могилянській академії. Львівський університет як перший класичний університет в Україні. Розвиток українського шкільництва на терені Запорізької Січі. Українська педагогічна думка епохи Відродження.

Тема 8. Шкільна система і розвиток педагогічної думки в Україні (XVIII-XIX ст.).

Середня і вища освіта в Україні в XVIII ст. Ідея народності та природовідповідності виховання Г. Сковороди. Г.

Сковорода про розумове, моральне та трудове виховання дітей. Статут 1786 р. Російської імперії про зміст та особливості шкільної системи. Система освіти на Правобережній Україні та Закарпатті (друга половина XVIII ст.).

Освіта і педагогічна думка в Україні XIX ст. К.Д. Ушинський – засновник наукової педагогіки і реформи школи. Реформа освіти в Росії 1804р.

Перший статут університетів (1804). Поява навчальних округів. Виникнення і діяльність Харківського (1805), Київського (1834) університетів. Виникнення Одеського (Новоросійського) університету (1865). Реакція в галузі вищої освіти. Університетський статут 1884 р. Виникнення спеціалізованих вищих навчальних закладів. Розвиток вищої жіночої освіти. Жіночі курси.

Становлення педагогічної освіти на півдні України (Р.В. Орбинський, І.С. Орлай, М.М. Ланге та ін.).

Освітньо-педагогічна діяльність М. Пирогова. Організаційна педагогічна діяльність М. Корфа. Просвітницько-педагогічна діяльність Х. Алчевської. Теорія фізичного виховання особистості П. Лесгафта. Ідея національної школи М. Драгоманова. Ідея національного шкільництва М. Грушевського. Педагогічні погляди Ю. Федьковича.

Тема 9. Школа і педагогіка України у XX ст.

Освіта в Українській державі (1917-1919 рр.). Ідеї національної освіти й виховання в Україні початку XX ст.

Розвиток педагогічної освіти на півдні України (А.Г. Готалов-Готліб, М.І. Гордієвський, В.В. Половцов, Д.К. Третьяков).

Характерні риси радянської тоталітарної школи і системи виховання в 1920-30-ті роки. Особливості становлення освіти у післявоєнний час (кінець 1940-50-ті роки).

Розвиток освіти й педагогіки у 1960-80-ті роки. Педагогічна діяльність і погляди П. Блонського, С. Шацького, Г. Ващенко та їх вплив на розвиток української педагогіки. Педагогічна система А.С. Макаренка. Педагогічна діяльність і літературно-педагогічна спадщина В.О. Сухомлинського.

Тема 10. Сучасні тенденції розвитку педагогіки і освіти в Україні

Утвердження демократичних державно-громадських засад освіти й виховання молоді. Реформування освіти на сучасному етапі розвитку українського суспільства. Утвердження шляхів і засобів національного виховання дітей та молоді. Закон України «Про освіту». Закон України «Про повну загальну середню освіту». Нова українська школа.

Особливості реформування професійної, вищої та педагогічної освіти. Проблеми становлення фахової передвищої освіти.

Реформування системи вищої освіти в контексті Болонського процесу. Трирівнева модель підготовки здобувачів вищої освіти. Закон України «Про вищу освіту». Проблеми забезпечення якості освіти. Діяльність Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти. Затвердження Стандартів вищої освіти. Акредитация освітніх програм.

3. Рекомендована література

Основна література

Законодавчі і нормативні документи

1. Закон України «Про освіту»
<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19>
2. Закон України «Про вищу освіту»
<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18>
3. Закон України «Про наукову і науково-технічну діяльність»
<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/848-19>
4. Закон України «Про повну загальну середню освіту»
<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/463-20#Text>
5. Класифікатор професій: ДК 003: 2010 / [розроб.: М. Гаврицька та ін.]. Київ: Соцінформ: Держспоживстандарт України, 2010. 746 с.
6. Концепція підготовки фахівців за дуальною формою здобуття освіти: Схвалено розпорядженням Кабінету Міністрів України від 19 вересня 2018 р. № 660-р.
<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/660-2018-p>
7. Концепція розвитку педагогічної освіти: Затверджено Наказом Міністерства освіти і науки України від 16 липня 2018 р. № 776. <https://mon.gov.ua/ua/npa/pro-zatverdzhennya-konceptsiyi-rozvitku-pedagogichnoyi-osviti>
8. Наказ Міністерства освіти і науки України від 01.06.2016 № 600 «Про затвердження та введення в дію Методичних рекомендацій щодо розроблення стандартів вищої освіти». – Режим доступу:

<https://mon.gov.ua/storage/app/media/vishcha-osvita/rekomendatsii-1648.pdf>

9. Наказ МОН України від 06.11.2015 № 1151 «Про особливості запровадження переліку галузей знань і спеціальностей, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 29 квітня 2015 року № 266» <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1460-15>
10. Національна стратегія розвитку освіти в Україні на період до 2021 року: Указ Президента України від 25 червня 2013 р. № 344 <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/344/2013>
11. Постанова Кабінету міністрів України від 23.11.2011 № 1341 «Про затвердження Національної рамки кваліфікацій». <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1341-2011-п>
12. Постанова КМ України від 29.04.2015 № 266 «Про затвердження переліку галузей знань і спеціальностей, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти» <https://www.kmu.gov.ua/npas/248149695>

Підручники та навчальні посібники

1. Демченко О.П. Практикум з історії педагогіки : навч.-метод. посіб. Київ: Видавничий дім «Слово», 2012. 323 с.
2. Завгородня Т.К., Прокопів Л.М., Стражнікова І.В. Історія педагогіки: навч.-метод. посіб. Івано-Франківськ, 2014. 160 с.
3. Зайченко І.В. Історія педагогіки. Книга І. Історія зарубіжної педагогіки. Київ : Видавничий дім «Слово», 2010. 624 с.

4. Зайченко І.В. Історія педагогіки. Книга II. Школа, освіта і педагогічна думка в Україні. Київ Вид. дім «Слово», 2010. 1032 с.

Книга I. Історія зарубіжної педагогіки. Київ : Видавничий дім «Слово», 2010. 624 с.

5. Лузан П.Г., Васюк О.В. Історія педагогіки та освіти в Україні : навч. посіб. Київ : ДАКККіМ, 2010. 296 с.

6. Артемова Л. В. Історія педагогіки України. Київ : Либідь, 2006. 421с.

7. Левківський М.В. Історія педагогіки: навч. метод. посібник. Вид. 4-те., Київ : Центр учбової літератури, 2016. 190 с.

8. Любар О.О., Стельмахович М.Г., Федоренко Д.Т. Історія української школи і педагогіки: навч. посіб. Київ : Знання, КОО, 2003. 450 с.

9. Педагогіка. Хрестоматія / Уклад. А. І. Кузьмінський, В. Л. Омеляненко. Київ : Знання – Прес, 2003. 700 с.

10. Сбруєва А.А., Рисіна М.Ю. Історія педагогіки у схемах, картах, діаграмах: навчальний посібник. Суми : СумДПУ, 2000. 208с.

11. Сбруєва А. А., Рисіна М. Ю., Осьмук Н. Г., Чистякова І. А. Практикум з історії педагогіки: навч.-метод. посіб. Суми: Вид-во СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2019. 165 с.

12. Сисоєва С.О., Соколова І.В. Нариси з історії розвитку педагогічної думки : навч. посіб. Київ : Центр навч. літ-ри, 2003. 308 с.

13. Скільський Д.М. Історія української педагогіки. Ілюстрований навч. посіб. Тернопіль : Навчальна книга – Богдан, 2012. 340 с.

Додаткова література

1. Виховання у східних слов'ян у дофеодалний період. Розвиток народної освіти і педагогічної думки на Україні: Нариси. Київ : Освіта, 1991. С.187-246.
2. Воропай О. Звичаї нашого народу: Етнографічний нарис: У 2т. Т.1. Київ : Оберіг, 1991. 326с.
3. Грушевський М. С. З історії релігійної думки на Україні. Київ : Освіта, 1992. 345 с.
4. Жуковський А., Субтельний О. Нарис історії України. Львів: Наука. Т-во ім. Т.Г. Шевченка, 1993. 230 с.
5. Історія педагогіки / за ред. М. С. Гриценка К.: Вища школа, 1994. 246 с.
6. Історія української школи і педагогіки: Хрестоматія / Уклад.: О.О. Любар; За ред. В.Г. Кременя. Київ : Знання, 2005. 767 с.
7. Історія української культури / За ред. І. Крип'якевича. Київ : Вища школа, 1994. 246 с.
8. Кузнецов В. О., Кузнецова Н.В. Методичні погляди академіка АН УРСР Д.К. Третякова. *Методика навчання природничих дисциплін у середній і вищій школі (XXVIII Каршинські читання)*: матеріали міжнар. наук.-практ. конф., м. Полтава, 27-28 травня 2021 р . Полтава: Астрая, 2021. С. 194-196.
9. Кузнецова Н.В. Специфіка постановки та вирішення проблеми самоосвіти педагогів у східнослов'янській класичній педагогіці. *Полікультурний слов'янський освітній простір: шляхи та форми інтеграції*: мат-ли Міжнародного наук. - практ. конгресу – ІХ Слов'янські педагогічні читання (6 – 7 вересня 2010 року). Одеса, 2010. С. 272–276.
10. Кузнецова Н.В. Тенденції розвитку професійно-педагогічної освіти в класичних університетах України.

Вища освіта України. Додаток 2 до №3, том I (26). 2011. Темат. випуск «*Вища освіта України у контексті інтеграції до європейського освітнього простору*». С. 282–287.

11. Кузнєцова Н. В. Николай Николаевич Ланге и Георгий Иванович Челпанов: параллели и перекрестки судеб. *Гуманітарний вісник ДВНЗ «Переяслав-Хмельницький державний педагогічний університет імені Григорія Сковороди»*. Додаток 1 до Вип. 29, Т. I: Тематичний випуск «*Міжнародні Челпанівські психолого-педагогічні читання*». Київ : Гнозис, 2013. С. 40–45.

12. Кузнєцова Н.В. Роль класичних університетів у розробці системи вищої професійно-педагогічної освіти: історичний аспект. Педагогічна освіта і наука в умовах класичного університету: традиції, реалії, перспективи: У 3-х томах. Т.2. Теорія і практика педагогічної науки та освіти: досвід, інноватика, прогнозування: Зб. наук. пр. / За ред. М. Євтуха, Д. Герцюка, К. Шмида. Львів : ЛНУ імені Івана Франка, 2013. С. 296–309.

13. Кузнєцова Н.В., Волошина О.В. Історико-педагогічна робота професора В.І. Григоровича «І.А. Коменський, слов'янський педагог-реаліст XVII ст.». *Вісімнадцята Всеукраїнська наукова конференція істориків науки, техніки і освіти та спеціалістів, присвячена 150-річному ювілею В.І. Вернадського*. Київ, 2013. С. 175–180.

14. Кузнєцова Н.В. Становлення педагогічної освіти і науки. Одеський національний університет імені І.І. Мечникова : історія та сучасність (1865-2015) / кол. авт.; гол. ред І.М. Коваль ; Одеський нац. ун-т ім. І.І. Мечникова. Одеса : ОНУ, 2015. С. 154-162 .

15. Кузнєцова Н.В. Роль учених Одеського (Новоросійського) університету у становленні й розвитку

експериментальної психології: М.Я. Грот, М.М. Ланге, Г.І. Челпанов. *Гуманітарний вісник ДВНЗ «Переяслав-Хмельницький державний педагогічний університет імені Григорія Сковороди»*. Додаток 3 до Вип. 36, Том 1 (17): Тематичний випуск «Міжнародні Челпанівські психолого-педагогічні читання». Київ : Гнозис, 2016. С. 7–20.

16. Кузнєцова Н.В. Передумови виникнення вищої педагогічної освіти на Півдні України. Університетська педагогічна освіта: історія, теорія і перспективи розвитку в умовах глобалізації: кол. моногр.; за ред. проф. О.С. Цокур. Одеса : ФОП Бондаренко О.М., 2018. С. 25-37.

17. Кузнєцова Н.В. Становлення педагогічної освіти і науки в Імператорському Новоросійському університеті. Університетська педагогічна освіта: історія, теорія і перспективи розвитку в умовах глобалізації: кол. моногр.; за ред. проф. О.С. Цокур. Одеса : ФОП Бондаренко О.М., 2018. С. 37-47.

18. Кузнєцов В.О., Кузнєцова Н.В., Ткаченко Ф.П. Внесок учених Одеського університету в становлення методики викладання біології: Л.С. Ценковський та Д.К. Третьяков. Збірник матеріалів II всеукр. наук.-метод. інтернет-конференції «Проблеми і перспективи розвитку природничих наук у контексті модернізації середньої та вищої школи» / За ред. В. В. Заморова, С. П. Гвозд'їй, М.В. Ткаченко. Одеса : Одес. нац. ун-т ім. І. І. Мечникова, 2020. С. 5-10.

19. Макаренко А.С. Книга для батьків. Пер. з рос. Київ : Рад. школа, 1980. 327 с.

20. Макаренко А.С. Педагогическая поэма / Сост. С. Невская. Москва : ИТРК, 2003. 736 с.

21. Мосіяшенко В. А., Курок О.І., Задорожна Л.В.

Історія педагогіки України в особах : навч. посіб. Суми : ВТД «Університетська книга», 2020. 266 с.

22. Народна педагогіка: світовий досвід / Уклад.: А.І. Кузьмінський, В.Л. Омеляненко. Київ: Знання-Прес, 2003. 124 с.

23. Освітологія: фахова підготовка: навч.-метод. посіб. /За ред. В.О. Огнев'юка. Київ : ВП «Едельвейс», 2014. С. 152-240.

24. Освітологія: фахова підготовка: хрестоматія /За ред. В.О. Огнев'юка. Київ : ВП «Едельвейс», 2014. С. 295-400.

25. Сухомлинський В.О. Сто порад учителеві. Вибрані твори : в 5-ти т. Т. 2. Київ: Радянська школа, 1977. С. 419-654.

26. Сухомлинський В.О. Як виховати справжню людину. Вибрані твори : в 5-ти т. Т. 2. Київ: Радянська школа, 1977. С. 147-416.

27. Сухомлинський В.О. Серце віддаю дітям. Вибрані твори : в 5-ти т. Т. 3. Київ: Радянська школа, 1977. С. 5-282.

28. Хрестоматія з історії вітчизняної педагогіки / О.В. Васюк, І.В. Сопівник. Київ : ДАКККиМ, 2010. 600 с.

29. Kuznetsova N. How the Concept of Lifelong Education Developed in Teacher Training and Eastern Slavic Pedagogical Thought. *Lifelong Learning : Continuous Education for Sustainable Development*: proc. Of Int. coop. / arr. N.A. Lobanov; sci. ed. N.A. Lobanov, V.N. Skvortsov; LSU n.a. A.S. Pushkin, 2011. Vol. 9. P. 132-135.

30. Kuznetsova N. Teachers' self-education in the context of life-long education concept. *Lifelong Learning : Continuous Education for Sustainable Development*: proc. of the 10th Anniversary int. coop. / arr. N.A. Lobanov; sci.

ed. N.A. Lobanov, V.N. Skvortsov; Pushkin LSU, Res. Inst. Soc.-Econ. And Ped. Probl. of Lifelong Learn: in 2 pts.: Vol. 10. SPb.: Pushkin LSU, 2012. Pt. 1. 305–307.

4. Електронні інформаційні ресурси

1. Вища освіта. Інформаційно-аналітичний портал про вищу освіту в Україні та за кордоном [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://vnz.org.ua/>

2. Державна науково-педагогічна бібліотека України імені В.О. Сухомлинського [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://dnrb.gov.ua/ua/>

3. Інститут вищої освіти НАПН України [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://ihed.org.ua/>

4. Інститут педагогічної освіти і освіти дорослих НАПН України [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://ipood.com.ua/>

5. Міністерство освіти і науки України [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.mon.gov.ua>.

6. Національна бібліотека України імені В.І. Вернадського [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.nbuv.gov.ua/>

7. Одеська національна наукова бібліотека [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://odnb.odessa.ua/>

5. Форма підсумкового контролю результатів навчання: залік.

Методи контролю результатів навчання: експрес-опитування, індивідуальне опитування, фронтальне опитування, захист індивідуальних завдань, звіт за інформаційними повідомленням, тестування, письмові роботи.

**КЗВО «ОДЕСЬКА АКАДЕМІЯ НЕПЕРЕРВНОЇ
ОСВІТИ
ОДЕСЬКОЇ ОБЛАСНОЇ РАДИ»**
Кафедра педагогіки та освітнього менеджменту

**НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА ДИСЦИПЛІНИ
ІСТОРІЯ ПЕДАГОГІКИ І ОСВІТИ**

Авторська редакція
Виготовлено з готового оригінал-макету

Підписано до друку 20.09.2021 р. Папір офсетний. Формат 60×90/16.
Гарнітура «Times New Roman». Ум.-друк. арк. 14,5.
Тираж 50 прим. Зам. № 37.

Видавництво ТОВ «Лерадрук»
Свідоцтво ДК № 2645 від 11.10.2006 р.
м. Роздільна, вул. Європейська, 44.
E-mail: leradruk@gmail.com

